

Velja v Ljubljani:

celo leto	K 56—
pol leta	" 28—
četrt leta	" 14—
na mesec	" 5—

Velja po pošti:

za celo leto (sprej K 60—	
za pol leta	" 30—
za četrt leta	" 15—
na mesec	" 5.50

Jugoslavija

Napisi menenaročbe brez pošiljatve denarja se ne moremo ozirati.

Naročniki naj pošljejo naročnino po nakaznici.

Oglasi se računajo po porabljenem prostoru in silin visok ter 63 mm za enkrat.

Uredništvo je na Starem trgu številka 19.
Upravnništvo je na Marijinem trgu številka 8.
Telefon številka 360.

Izhaja vsak dan zjutraj.
Posamezna številka velja 30 vinarjev.

Vprašanjem glede inseratov i. dr. se pri-
loži za odgovor dopisnica ali znamka. — Dopisi
naj se frankirajo. — Rokopisi se ne vračajo.

Bodimo pametni!

Po ljubljanskih gostilnah so začeli zborovati ljudje, ki so si nadeli visok naslov „čistih“ Jugoslovancev in bi radi iz naroda pometali vse, ki imajo o Jugoslovanstvu slučajno drugačne misli kakor oni. Poznamo jih in vemo, da so to več ali manj nesposobni ljudje, ki bi pa na vsak način radi igrali kakšno vlogo v naši javnosti. Sicer jih noben pameten človek ne smatra resnim in jih tudi ne vpoštevajo. Enkrat pa jim je bila usoda vendar tako mila, da so prišli v „Slovenskem Narodu“ do besede — pa še to pot menda po nepredvidnosti redakcije.

Poglejmo samo, v kakšno ideologijo so se ti ljudje vživel!

Vtepli so si v glavo med drugim n. pr. to, da se slovensko in jugoslovansko kot dva različna pojma izključujeta, in da že stori naglaven greh proti Jugoslovanstvu vsak, kdor govori o slovenskem jeziku, o slovenski literaturi in umetnosti, o slovenski kulturi ali celo še kaj več. Tak naglaven greh zoper jugoslovansko se je storil z ustanovitvijo francosko-slovenske organizacije v Ljubljani.

Gospodo „čistega in popolnega“ jugoslovanstva vprašamo samo to: Ali slovenščina ni jugoslovanski jezik? Je, ravno tako, kakor je srbo-hrvaščina jugoslovanski jezik. Ali slovenska literatura in umetnost ni jugoslovanska? Gotovo, da je. Ako vse to, kar je vloženo pod imeni srbsko, hrvaško in slovensko abstrahirate od Jugoslovanstva, vam ostane le še prazna beseda. In vaše „čisto“ Jugoslovanstvo ostane „čista“ fraza. Vprašamo dalje: V kakšnem jeziku je pisal svoj članek v „Slovenskem Narodu“ „čisti“ Jugoslovani, ki se križajo pred besedo „slovensko“ kakor veren kristjan pred hudičem? V slovenskem jeziku. To je nedosledno. Pisati bi ga moral vendar v jugoslovanskem jeziku! Ga ni mogel, ker posebnega jugoslovanskega jezika ni. Pristavljamo: Ako pa ni greh zoper Jugoslovanstvo, da piše „čisti“ Jugoslovani svoje članke v slovenščini za „Slovenski Narod“, tedaj tudi ne more biti noben separatističen greh zoper

Jugoslovanstvo, če imamo poleg „Slovenske Matice“ tudi francosko-slovensko organizacijo v Ljubljani.

Druga stvar, ki ideologijo čistega Jugoslovanstva zelo moti, je vseučiliška komisija v Ljubljani. To pa bolj iz osebnih kakor iz stvarnih razlogov. Člani te komisije so baje ljudje s protijugoslovansko preteklostjo. Kako je stvar v resnici? Vseučiliško komisijo so ustanovili slovenski vseučiliški profesorji in docenti, člani komisije pa so poleg teh izvoljeni delegatje vseh naših kulturnih društev, kakor „Slovenske Matice“, „Društva slov. pravnikov“, „Društva slov. zdravnikov“ in „Društva slov. inženirjev in geometrov“. Ti delegatje so gotovo najkompetentnejši, da govore o našem vseučiliškem vprašanju. Sicer se je napravila napaka, da niso očeti te akcije čisti Jugoslovani, kljub temu pa lahko Boga zahvalimo, da vseučiliško komisijo imamo in da nam ne rešujejo vseučiliškega vprašanja ljudje, ki mislijo, da se da tako vprašanje rešiti s polemičnimi članki v časopisih, ali celo tisti, ki čisto resno trde, da bi nam mogel germanistiko rešiti naš slavist profesor Murko.

Ako imamo danes zedinjeno jugoslovanstvo, nas to nikakor ne opravičuje, da idejo jugoslovanskega edinstva profaniramo na način, kakor to delajo „čisti in popolni“ Jugoslovani. Bolj kakor kdaj prej je treba resno vzeti naš ideal. Varujmo pa se pred vsem ekstremnostjo! Za svaričen zglede navedemo par historičnih primer. Ekstremisti v katoliški cerkvi so s svojo pretirano ortodoksno in ekstremnim centralizmom razbili njeno univerzalnost in povzročili razkole in odpade. Ekstremni centralizem je razbil tudi Avstrijo. Glejmo, da nam „čisti in popolni“ Jugoslovani ne razbijejo s svojo ekstremnostjo Jugoslavije. Jugoslovanstvo je program, ki ga je treba trezno premisliti in po možnosti uveljavljati. Zbirajmo, kar se da zbrati in združujmo, kar se da združiti, kar pa se je po narodnem razvoju razraslo, upoštevajmo in s tem računajmo v udeleževanju programa jugoslovanskega edinstva.

Za stvar naj nam bo: ne prerekajmo se za besede. Z eno besedo: bodimo pametni, ne pa otročji!

Zakaj zahtevamo celo Koroško zase?

Celovec, 14. febr. 1919.

Pri drugi seji Nar. Sv. v Celovcu, meseca vinotoka 1918, je predlagal takratni tajnik gosp. Z. naj se cela Koroška reklamira za Jugoslavijo, češ, da tvori cela dežela geografično in gospodarsko celoto in je z rodbinskimi zvezami tako prepletena, da je težko potegniti mejo, ki bi v živo ne zarezala, ker je veliko vasi, ki so slovenske, a daleč v nemškem delu, nasprotno pa je tudi mnogo nemških naselbin med Slovenci. Ta predlog pa je govornik dr. B. ob soglašanju predsednika pobijal, trdilo se je namreč, da bi dobili preveč Nemcev, ker so gospodje takrat še vedno mislili na kronovine.

Od drugih soudeležencev se je torej predlagala trojna vrsta mej: maximum, cela dežela; medium, gospodarska; minimum jezikovna meja. In pri tem je ostalo.

Nekaj tednov za tem dogodkom pa se je skuhal na nemški strani predlog o Koroški republiki; misel sama je neizvedljiva, pač pa so predlagatelji jako lojalno zahtevali popolno jednopravnost obeh narodnosti, menjajoče predsednike (nemški, slovenski), obeh jezikov zmožno/inteligenco in jednako uporabo v cerkvi, šoli in uradu. Ta predlog je ljudstvu tako ugajal, da so v kratkem nabrali mnogo tisoč podpisov. Misli so se pa poprijeli tudi listi kakor Freie Stimmen, Bauernzeitung itd. s pridržkom, da se dežela priklupi k Nemški Avstriji in za to idejo so delali tudi za časa ameriške komisije ter dobili mnogo glasov, četudi so veliko podpisov enostavno ponaredili.

Nedavno pa je v Sp. Dravogradu tudi slovenski element nastopil in čez 2000 glava množica je zahtevala celo deželo toda s priklopitvijo k Jugoslaviji. Ko sta se torej oba naroda za

skupno deželo izjavila in je razloček samo ta, kam naj se priklupi, je na nas, da pojasnimo, zakaj celo Koroško zase reklamiramo.

Ako pride dežela v Nemško Avstrijo, bo gospodarsko uničena, ker ima država tako obupne finance, da je blizo poloma: davki neznosni, draginja neznosna, od dežele bi imeli le Nemci korist, ker bi rodoviten slovenski del izkoriščali. Dalje bi Nemci hitro pozabili na vso jednopravnost, v enem desetletju bi vse ponemčili in naše ljudi narodno, gospodarsko in versko udušili, ker pruski protestantizem tukaj zelo deluje.

Ako pripada dežela h Jugoslaviji se 13 milijonov Slovanov pač ni treba koroških Nemcev bati, vrhu tega bi oni imeli zajamčene vse pravice v nemškem delu dežele v cerkvi, šoli in uradu, torej nobene škode pač pa velik gmoten dobiček, ker bo Koroška pod Jugoslavijo v vsakem oziru dobro shajala, medtem ko bi se v Nem. Avstriji ugonobila. Enako pa bi bil slovenski del rešen germanizacije in bi torej res oba naroda v zakonitem in zanesljivem varstvu živela.

Prav so torej storili v Dravogradu, ko so se za celo deželo k Jugoslaviji izrekli, v tem smislu bi bil moral že jeseni celovški Nar. Svet nastopiti in marsikaj bi bilo drugače. Gospodom na konferenci v Parizu toplo priporočamo, da se za to, edino pravično rešitev toplo zavzamejo: nerazdeljena k Jugoslaviji bi bila o bema narodoma pravična, nerazdeljena k Avstriji bi bila ponemčena in versko odtrgana.

Položaj kaplanov.

Ker je „Jugoslavija“ list, ki govori resnico neoziraje se na levo in desno in se zavzema za bedne in trpeče, zato upam, da bo priobčila tudi te moje vrstice, ki naj pokažejo javnosti, da se nahaja med slovensko inteligenco stan, ki je kratko povedano: brezpraven. Ta stan tvorijo kaplani. Moja izvajanja se nanašajo v prvi vrsti na mariborsko škofijo, ki mi je najbolj znana.

VLADIMIR LEVSTIK.

25. nadaljevanje.

Višnjeva repatica.

»Vsak hip mora priti,« je godrnjal, vstajaje v viden znak nestrpnosti. »Zaupen razgovor imava, saj veš.«

»S kom?« je bevsnil odvetnik, čuteč, da mu vzkipeva žolč. »S tistim tvojim grofom?«

»Pardon!« je zrastle humanist. »Pardon! Grof Beaupertuis von Künnigsbruch ni kakršensibodi tisti moj grof, nego mož, ki mu gre vsakatero spoštovanje.« Njegov glas je preletel vso lestvico zgražanja.

»Rad bi vedel,« je menil Smučiklas z dozdevnim hladom.

»Vsakatero spoštovanje,« je ponovil učenjak. »To ni navaden aristokrat; Beaupertuiški so starodavno francosko plemstvo, in pridevek von Künnigsbruch ima svojo posebno, skrivnostno zgodovino.«

»Ali, oprosti:« je ostrmel odvetnik z dobro ponarejeno prirodnostjo. »Tega nisem vedel. Kakšno zgodovino misliš! Povej kaj več in odreši me, saj vidiš, kako trepečem od radovednosti. Da, ti si ptič, Pohlín; znaš se gibati med ljudmi ter imponirati še komu drugemu kakor našim tibetancem. Ni vrag, da ne bi napravil karijere s takšnimi zmožnostmi — pa s takšnimi znanji.«

Profesor je planil na vado, kakor vrag v lafontainski basni.

»Skrivnostno zgodovino,« je ponovil z obetajočim glasom; jeza na doktorja se je naglo umikala zadoščanju, s katerim ga je polnila njegova prostodušna hvala. Misel, da je zastavil grofu častno besedo, je vzplapolala nekje ter ugasnila kakor šesta zapoved na zadnjem klinu lestvice. »Zanašam se, da boš znal molčati,« si je zavaroval vest.

»Se razume; ali nisem bil vedno kavalir?«

»Vsekako,« je pritrdil humanist posmehljivo; nato je bleknil s sijočim rezanjem: »Grof je nezakonski sin — zelo visoke osebe!«

Smučiklas je zazijal in roke so mu padle s trebuha.

»Pa ne morebiti —? Saj ta jih ima ko listja in trave.«

Učenjak je s svečeniško počasnostjo sklonil glavo, pogledal kvišku ter uprl oči v drevenčnega odvetnika; ta pa se je rušil vase in ni vedel svojim čuvstvom drugega izraza kakor zamolkel, brezkončen zvijg. Kruta pravičnost usode je izbrala Pohlina morda že v uri ponižanja za satelita cesarskemu pankertu: mari ni to kazni, ki sledi napuhu za petami? Kes in zavist sta zaorala v Smučiklasovih prsih.

»Nnu?« Pohlín je čakal.

»Čestitam!« je vzkliknil predsednik republike z drhtečim glasom ter planil kvišku, da seže profesorju v roko. »Toplo, iskreno ti čestitam; kot dragemu prijatelju, kremenitemu značaju in zvestemu sotrudniku za narodov blagor ti privoščim iz dna srca!«

Humanist mu je navdušeno potresel šapo; v radostnem valu te minute je utonila vsa trpkost. In začela sta kramljati, vročično, prešerno, razposajeno, kakor nekdanja na šolskih klopih. Pohlín je razodel prijatelju vso zgodbo svojega znanja; Smučiklas je kimal in pritrdjeval brez vidnega znamenja nevoščljivosti; povedal je, kako grdo so ga bili obdoličili jeziki. Profesor se je zarežal do višnjevih dlesen.

»Da bi jih vendar! Naj bo; kdo bi zameril sodrgi, ki ne pozna časti in nima tradicij... V resnici pa sem odpiral grofu razgled po naši zgodovini; ali ni odlika za vse, če ga zanima ta beračija? Iskal me je že na Dunaju, pravi, sem slisal hvaliti vaše zaslugе... Fin mož je, reci kar hočeš.«

»Izrabi priliko, človek,« je vzklikal, gladeč profesorja z jezikom in roko, »drži srečo, ki se ponuja; takle cesarski sin te dvigne višje, nego sanjaš. Hoj, Peter, grof je zgodovinska pridobitev, zlasti, če bi res ostal med nami; z njegovo pomočjo dosežemo vse, nemara celo zedinjeno Jugoslavijo pod habsburškim žezlom! Razumeš? Brezpogojno ga moramo dobiti v svojo sredo, preden čofne v klerikalno past; politično, dragi Pohlín, politično in diplomatsko se jemlje taka reč v roko; če bi bil jaz na tvojem mestu — se pravi, če bi me ti enkrat seznanil z njim...«

Zgovorno je uprl oči v humanista. Peter se je namrdnil, kakor bi šlo za to, da naj prestavi grajski hrib; nato je obljubil poizkusiti. (Dalje.)

Kdor hoče postati kaplan, mora izvršiti celo gimnazijo in štiri letnike bogoslovja, to je študirati mora tako dolgo, kakor jurist ali profesor. Ako nastopiš službo, znaša tvoja stalna mesečna plača 100 K, pred 6 meseci je še znašala celih 50 K, in ta plača se ne zviša, če ne računiš trienijev, dokler ne postaneš župnik. 1200 K na leto je stalnega in od tega moraš plačati hrano in postrežbo, kar te stane na deželi, če računaš perilo in razsvetljavo, mesečno 100 K, torej celo plačo. Od tega pa, kar dobiš za mašne intencije, moraš plačati ministranta in mežnarja, pri petih mašah tudi organista. Navadne intencije znašajo 3 do 4 K, če jih je kaj boljših, jih pridrži župnik zase. Kaj pa si lahko kupiš dandanes s 4 K, k večjemu pol litra vinske kisline, ali pa četrtinko starine. S tem, kar pripade kaplanu od stolnine, si še težko kupi drv za zimno, ki so sedaj pretirano draga. Šola ti nudi tudi jako malo dohodkov, saj moraš podučevati zastonj v trirazrednicah in če bi jih bilo tudi kar pet v župniji. To je gotovo skrajno krivično! Če pa si katehet na šestrazrednici, dobiš plačane 3 razrede, s čimur si niti ne moreš nabaviti potrebnega perila. Ako pa ti je ordinarijat milostno naklonil tako kaplansko mesto, kjer velja nekaj prostovoljna zbirca, takih kaplanij pa ni posebnost mnogo, potem spraviš skupaj komaj toliko, da si lahko omisliš eno srednjeverstno obleko. Da pa dosežeš tak uspeh, moraš ob zbirci sam hoditi okrog po hišah, kakor berač saj tako se te večkrat nahruli.

Gmotna beda nas kaplanov je velika in je že skrajna potreba, da se tudi duhovniške plače uredijo slično učiteljskim, saj je vendar moral duhovnik mnogo dalje študirati. Tirja pa se od nas, naj pridno in znatno prispevamo v dobrodelne in narodne namene in če ne damo, se nas začudeno gleda! Poleg tega pa si moramo nabavljati raznih časopisov in mesečnih revij, ako nočemo zaostati v vedno napredujočem razvoju. — Na našo milosrčnost pa apelirajo dan za dnem več ali manj potrebni berači, ki si dostikrat podajajo vrata in pričakujejo od tebe najmanj 20 h nacenkrat.

Gmotni bedi pa se pridružuje tudi naše zapostavljenost v družabnem življenju. Tudi novi cerkveni zakonik ne ve več ničesar povedati o kaplanskih pravicah. Župnik ni le neomejen gospodar v cerkvi in v župnišču, marveč vmešava se navadno tudi v zelo neprijetnih oblikah v čisto zasebne zadeve svojega kaplana, ki niso v nobeni zvezi s cerkveno službo. Da mora kaplan opraviti vsa sprevidenja bolnikov, kar je zlasti v hribovitih krajih radi težavnih potov skrajno neprijetno, temu se ne čudimo, težko pa prenašamo, da nam župniki branijo zahajati v hiše, katerih sami ne marajo iz bogve kakega vzroka in se kažejo nevoljne, ako občujemo z ljudmi, ki nam niso simpatični. Vsak kaplanov korak zasleduje župnikovo oko in če se drzne nastopati samostojno, kakor ti narekuje tvoje spoznanje, potem moraš prestatati mnogo bridkih ur; ordinarijat da prav vedno le župniku, ti ostaneš vedno le župnikov hlapec. In če ti že župnik ne greni življenja, skrbi za to njegova kuharica, ki je neredkokdaj gospodar v župnišču. Koliko gorja pa lahko povzroči človeku strupen ženski jezik, mi ni treba opisovati, saj se Ksantip boji tudi največji junak in modrijan. Kolikokrat zavidam učitelje in uradnike, v čigar zasebno življenje se ne vmešujejo njih šefi. Resnici na ljubo pa bodi rečeno, da so tudi med župniki častne izjeme.

Da bi se že vendar enkrat naši cerkveni knezi zavzeli za duhovniške proletarce — kaplane — in jim prisodili vsaj toliko pravic v družabnem življenju, kolikor jih ima navaden rokodelski pomočnik; vlada pa naj nam nakaže tako plačo, da bomo lahko odložili beraško palico, ki ni več moderna!

Zahtevajte „Jugoslavijo“ po vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah!
Pridobivajte novih naročnikov!

Velik ljudski shod v Mariboru.

Maribor, 16. febr. (Lj. k. u.) Danes dopoldne je bil tukaj velik ljudski shod, ki se ga je udeležilo mnogoštevilno občinstvo obojega spola ter vseh slojev in strank. Shod je otvoril dr. Sernec, ki je podal v svojem govoru med drugim kratek pregled statistike ponemčevanja Maribora in njegovega vpliva na slovensko ljudstvo. V poslednjem zasebnem ljudskem štetju l. 1910. se je našlo v Mariboru kljub desetletja trajajoči germanizaciji še 11.000 Slovencev, med tem ko šteje ves mariborski sodni okraj glasom nemške statistike 44.000 Slovencev in 28.000 Nemcev. Značilno je tudi, da je imel mariborski okraj skozi 50 let slovenske zastopnike. Ne more biti torej dvoma o dejstvu, da so nemške zahteve po Mariboru, ki leži še poleg tega v čisto slovenskem ozemlju, brez vsake stvarne podlage. Urednik Žebot je narisal občinstvu jasno sliko trpljenja in križev štirih še ne osvobojenih delov našega naroda v zasednem Primorju, Beneški, Koroški in Prekmurju. Občinstvu je z velikim zanimanjem sledilo govoru in živahno pritrjevalo izvajanjem govornika ter ogorčeno obsojalo sramotno in kulturnega naroda nevredno postopanje napram našim rojakom, ki se še nahajajo pod tujim jarmom. Med splošnim odobravanjem je bila koncem shoda sprejeta resolucija: 1. Mariborski Slovenci vseh strank, zbrani na ljudskem shodu v Mariboru protestirajo z vsem ogorčenjem proti italijanskemu imperializmu, ki hoče v odkritem nasprotju z Wilsonovimi načeli o samoodločbi narodov iztrgati najlepši del slovenskega ozemlja, ki mora ostati nedeljiv in sestavni del kraljestva SHS. 2. Mariborski Slovenci izjavljajo pred celim svetom, da je način, kakor si hočejo predložiti različni faktorji mnenje ljudstva na Koroškem popolnoma zgrešen, ker so Nemci cela stoletja, zlasti pa v zadnjih 50 letih s takim nasiljem pritiskali na avtohtono slovensko prebivalstvo, da je popolnoma zbegano. Zavedni so zbežali, drugi pa se opravičeno boje maščevanja Nemcev, zato so morali prisilno hliniti čustva, ki jih v srcu nimajo. Koroška je zibelka Slovencev. Na Koroškem so imeli Slovenci svojo državo, na katero so morali nemški Habsburžani priseči. Koroška je še mnogo bolj danes najodličnejši del kraljestva SHS. 3. Mariborski Slovenci zahtevajo z vso odločnostjo, da se ozemlje ogrskih Slovencev zasede po našem vojaštvu in se združi z ostalim slovenskim ozemljem kakor to ondotno prebivalstvo želi. Obenem izreka željo, da prouči tamošnje razmere komisija istih entitnih držav, v katerih področje spada Ogrska. — Shod je bil zaključen s petjem narodne himne „Lepa naša domovina“.

Zahvala generalu Maistru.

Maribor, 16. febr. (Lj. k. u.) Na današnjem ljudskem shodu je urednik Žebot izrekel v imenu zbranega občinstva generalu Maistru in njegovi vojski globoko zahvalo za njegovo uspešno delovanje za narodni blagor. Na to je vse občinstvo priredilo narodnemu generalu pristrčne ovacije. Po sklepu shoda se je zbrala pred Narodnim domom mnogoštevilna množica, ki je generala Maistra pri odhodu iz Narodnega doma pozdravila z burnimi živjo klici in pesmijo „Lepa naša domovina“.

Nemška zverstva na Koroškem.

Slovenski kmet, ki je prišel od onstran zasedene črte, je ves trepetajoč pripovedoval o nečuvnem zverstvu, ki so je Nemci pred par dnevi uprizorili na enem naših vojakov v okolišju Velikovca. Ujeli so nekega našega pešca, ga najprej opljuvali in pretepli, da se je revež nezavesten zgrudil na tla in takega so ga dobesedno počasi zaklali. Z bodalom so mu razrezali

prsa in trebuh, da se je vse drobovje vsulo ven, nato so ga vlekli do prihodnje vasi, kjer so ga naložili na najbolj gnojni voz in ga vozili po vasi ter se hvalili: glejte, danes smo zopet zaklali eno slovensko svinjo. Nato so izkopali jamo, nemške hišene pa so se namaškarale in kot pustne šeme plesale in pele okrog jame, kamor so nesrečneža zakopali. Slučaj je naznanjen ameriški komisiji in ker je kraj kamor so žrtev svoje bestialnosti zakopali, znan, bo truplo o prvi priliki ekshumirano. Enako grdo so ravnali z nekim drugim ujetnikom, ki so ga — najprej opljuvali in pretepli — zaprli v mrtvašnico, kjer mu dva dni niso dali ne koščka kruha, ne požirka vode in ga potem odvedli neznano kam. Morda so ga že ravnotako zaklali. — In Nemci še upajo trditi, da so kulturni ljudje — hujši so kot vsaka zver in naša prizanesljivost in obzirnost v vsakem slučaju in napram vsakemu Nemcu jim daje le še potuho k novim tolovajstvom. Zato pa, brezobzirno boj vsemu, kar je nemškega!

Volitve v nemško-avstrijsko narodno skupščino.

Zmagali socijalni demokratje.

Dunaj, 16. febr. (Ljub. kor. u.) Dun. kor. urad poroča: Izid volitev v narodno skupščino je uspeh socijalnih demokratov. Udeležitev pri volitvah je bila izredno velika. Na Dunaju samem so šteli 900.000 glasov. Od 48 dunajskih mandatov so doslej socijalni demokratje dobili 30 mandatov. Tudi v provinci je zaznamovati velik narašček socijalno-demokratskih glasov. Med doslej izvoljenimi so 3 predsedniki Hauser, Seitz, Dinghofer, državni kancelar Renner, nemško-avstrijski poslanik v Berlinu dr. Ludo Hartmann. V dunajskem volilnem okraju Leopoldstadt je bil izvoljen židovski nacionalc Stricker.

Izgredi proti Čehom.

Dunaj, 15. febr. (Lj. k. u.) Čehoslovaški tisk. urad poroča: Na več mestih so bili večji izgredi proti dunajskim Čehom. Češkega socijalno-demokratskega zaupnika Bruessa je napadel njegov nemški socijalno-demokratski tovariš. V Mödlingu pri Dunaju se je dogodilo nekaj sličnega. Češkega zaupnika, ki je od hiše do hiše agitiral za češke kandidate, so napadli in težko ranili. Češke volilne oklice so odstranili. Iz mnogih gostilnic so iztirali češke goste. Za jutri se pričakujejo izgredi.

Pretepi med Čehi in Nemci.

Dunaj, 16. febr. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Češkimi volilcem se stavljajo pri današnjih volitvah v Narodno skupščino velike zapreke. V 16 in 17 okraju (Ottakring in Hernals) nimajo češke glasovnice nobene veljave. Ako se prikaže Čeh s češkimi dokumenti, ga takoj izključijo od volitev. Danes popoldne je prišlo v 21 okraju (Floridsdorf) do velikih pretepov med dunajsko druhaljo in Čehi. Tam so imeli češki voditelji več agitacijskih lokalov, katere je druhal naskočila in pobila vsa okna. Na zahtevo poulične druhali so morali te prostore zapreti. Oddelek Dunajske narodne brambe je naskočil češke volilce z nasajenimi bajoneti. Češke volilce so razgnali. Našteli so več ranjencev. Dunajska policija je odklonila intervencijo.

Na Štajerskem imajo krščanski socijalisti največ glasov.

Gradec, 17. febr. (Ljub. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Po sedanjih volilnih izidih na Štajerskem so zmagali socijalni demokratje in krščanski socijalci. V 20. volilnem krogu (Gradec in okolica) v katerem manjka število glasov še od 4 komisij, so dobili socijalni demokratje v mestu Gradcu 29.268 glasov, nemški demokratje 17.035, krščanski socijalisti 18.704, štajerska kmetska stranka 166 in nemško-arijski vojni udeleženci 2254 glasov. V graški okolici, (kjer manjka število glasov še od 11 komisij) so dobili socijalni demokratje 14.197, nemški demokratje 3935, krščanski so-

cijalisti 15.197, štajerska kmetska stranka 5590 in nemško-arijski vojni udeleženci 491 glasov.

Na Koroškem imajo socijalni demokratje večino.

Celovec, 17. februarja. (Lj. k. u.) Dunaj. kor. urad poroča: V 24. volilnem okraju (Koroška) so dobili: socijalni demokratje 97.600 glasov, koroška kmetska zveza 31.344, nemški demokratje 15.800, nemška nacionalna socijalistična delavska stranka 2200, krščansko soc. stranka 27.400 glasov. Zadnje tri stranke so bile pri volitvah spojene. V Celovcu so dobili soc. demokratje 5510 glasov, nemški demokratje 5262, krščanski socijalci 3090, nemško-nacionalni soc. 100 in kmečka zveza 635 glasov.

Pod italijanskim jarmom.

Italijani priznavajo sami nespособnost italijanskih uradov v zasedenem ozemlju.

„Secolo“ kritizira slabo in nespособno upravo italijanskih uradov v zasedenem ozemlju. Posebno poštni in železniški promet ne prenese kritike: vozni red je popolnoma neznan, poštni promet skrajno nemaren in nepravilen. Plače se uradnikom izplačujejo vedno naknadno in se jim včasih neopravičeno zadržujejo. Zato pa so Italijani uvedli takoj zelo strogo cenzuro, ne samo časopisov ampak tudi zasebnih pisem. — Zopet nov dokaz blagodejnega dela italijanskih „odrešiteljev“, tem dragocenejši, ker ga sam italijanski list priznava.

Iz Idrijske doline.

Tudi našo dolino hočejo Italijani poitalijančiti. Vsakih pet korakov zbode človeka v oko tabla z italijanskimi spakedrankami. Na Slapu v prejšnji „kosarni“ plapolata italijanska trikolora, ker je sedaj tam italijanska brigadno poveljstvo. Tudi na hiši g. Vogriča visi italijanska zastava, katero pa so vsled naših protestov morali že večkrat odstraniti. V sobi, kjer je oficirska obednica, so bile podobe naših pesnikov Prešerna in Gregorčiča, katere pa so Italijani odstranili in na njihovo mesto nabili napis: „Evviva l'Italia“. Na Slapu so delili po pol litra petroleja na družino, toda italijanski oficirji so zahtevali petrolej zase, ne da bi ga kaj plačali. Tamošnji general je vprašal neko šestletno deklico, ali je Italijanka ali Avstrijanka? Deklica pa mu je ponosno odgovorila: „Jaz sem Slovenka in Jugoslovanka! Posebno težko pričakujemo časopise iz svobodne Jugoslavije. Če dobimo to ali ono številko „Jugoslavije“, plačamo šest do deset kron zanj, toda tudi za to ceno se jo le težko dobi. Zanimive članke ljudje kar prepisujejo in jih dajejo naprej.“

Mirovna konferenca.

Italijansko-jugoslovanski spor.

Pariz, 16. februarja. (Ljub. k. u.) „Agence Havas“ poroča: K vesti, da je Srbija predlagala, naj se njeno nesoglasje z Italijo glede državnih mej in jadranske obali, vstevši Reko, predloži pravoreku razsodišču, pripominja „Petit Parisien“, da so srbski delegati razpravljali o tej stvari z Wilsonom in Clemenceaum. List pojasnjuje stališče Srbije in Italije takole: Srbija se brani, priznati metodo, ki je bila doslej za ureditev teritorialnih vprašanj običajna, da se imajo namreč ta vprašanja izročiti v proučevanje posebni komisiji, v kateri igra Italija vlogo sodnika. Srbija je mnenja, da se morajo tako kočljiva vprašanja, kakor je ono jadranske obali, izročiti v razsodbo na vsak način le neodvisnim državam, ki bodo sodile brez predsodkov. Italija pa je mnenja, da ni povoda, da bi samo radi srbskih zahtev delali kako izjemo.

Nemčija dela pokoro.

Berlin, 16. februarja. (Ljub. k. u.) Dun. k. u. poroča: V francoskem senatu je minister za opustošeno ozemlje izjavil, da bo do konca marca nad

170.000 nemških vojnih ujetnikov zaposlenih v opustošenih pokrajinah Francoske. Zahtevi, da mora Nemčija vrniti tudi 950.000 glav živine, ki je bila pred zasedbo v tem ozemlju, se je deloma že ugodilo.

Francoski list za revizijo potvorenih avstrijskih statistik.

Praga, 17. febr. (Lj. k. u.) Glasom Čehoslov. tisk. urada piše „Journal des Debats“ v članku, ki ima nadpis: „Sistematično raznarodovanje ter mirovna konferenca“. V stari Avstro-Ogrski ter v orijentu je sistematično raznarodovanje imele počasne, toda trajne uspehe, ki jih na prvi pogled ni lahko pregledati. Avstro-Ogrska je dovoljevala, da je interesirana vlada svoje statistike sistematično potvarjala in se potem na vso nesrečo skoro vedno opirala samo na to svojo statistiko. Pariška konferenca bi storila slabo delo, ako bi tem sumljivim številkam zaupala. Vse te oficijelne liste germansko-turanskih vlad je treba kar najskrbneje popraviti. Šele po taki reviziji bo mogla konferenca izraziti svojo definitivno razsodbo. Ker pa zahteva taka revizija dolgotrajno delo in ker bi bilo zelo neprilичno, ako bi se moralo čakati na njene uspehe, naj bi se meje pod pogojem, da jih bodo pozneje verificirali, sedaj določile samo začasno. O kardinalnih zlih posledicah narodnostne statistike na Češkem, Sedmograškem in Jugoslovanskem smo že govorili. Kako so nemške in madjarske oblasti pritiskale na narodnosti ter jih zatirale, je dobro znano. Manj znano pa je n. pr., kaj se je v tem pogledu godilo v Sloveniji. Germanizacija Koroške in Štajerske se je po najstrožji metodi izvrševala desetletje za desetletjem. Po kmetih je vobče za desetletjem. Po kmetih je vobče ostala brez uspehov, pač pa se ji je posrečilo, dodobra preobraziti narodnostno sestavo večine mest. Dunajski Nemci so zagnali velik vik in krik, ko so izvedeli, da zahtevajo Slovenci, naj njihova severna meja poteka severno od Celovca in Maribora. Zdi se pa, da so slovenske zahteve popolnoma upravičene. Ne moremo si misliti, da bi se jim odrekle meje, ki se skladajo z mejniki njihove narodnosti.

Nemčija zasluži kazni za dovršene zločine.

Pariz, 16. februarja. (Lj. k. u.) Glasom Dun. kor. urada poroča „Agence Havas“: Od inozemskih žurnalistov intervirani minister za zunanje stvari Pichon je izjavil, da se bo jutri sklepalo o konferencah na otokih Prinkipi. V nadaljnjem razgovoru je omenil Pichon, da bo Francija predlagala k načrtu zveze narodov dodatke, da pa je že sedanje besedilo velike važnosti. Sklepčni načrt zveze narodov se bo odobrili od parlamentov konstitucionalnih dežel. Nemčija mora razumeti, da je premagana in da zasluži dovršeno zločinstvo kazni. O prikloplitvi Nemške Avstrije k Nemčiji do sedaj še ni bilo govora. To odvisi od rešitve teritorialnega vprašanja, ki je sedaj v Avstriji na dnevnem redu in katero se sedaj še proučuje. Francoska vlada je izjavila, da se protivi temu zedinjenju, morebiti so pa drugi drugačnega mnenja. Francija ne bo napravljala Nemčiji, ki proizhaja iz sedanjih normalnih vprašanj, kar se tiče njenega priznanja, nobenih sitnosti. Sklep takojšnjega miru ovirajo naposled samo nerešena vprašanja glede Nemčije, Avstrije, Belgije, Turčije in novih držav.

Jugoslavija.

Živež za Slovenijo.

Zagreb, 17. februarja. (Izv. por.) Kakor poročajo iz Beograda, je centralna vlada po posredovanju slovenskih ministrov, naročila poverjeniku za prehrano v Novem Sadu, da preiskrbi za Slovenijo najmanj 100 vagonov bele moke, 300 vagonov koruze in okoli 13 vagonov masti. V slučaju, da bi poverjenik ne mogel zbrati sam živeža, dobi deželna vlada za Slovenijo vse pravice, da si nakupi sama živeža v Sloveniji.

Velika manifestacija koroških Slovencev v Prevaljah.

Prevalje, 17. febr. (Izv. por.) Včeraj so priredili koroški Slovenci v Prevaljah manifestacijski shod, katerega se je udeležilo nad 3000 ljudi. Govorili so razni govorniki. Zborovalci so sprejeli energične resolucije za zedinjenje z Jugoslavijo in so se izrekli proti združitvi Koroške z Nemško Avstrijo. Pred in po zborovanju je igrala vojaška godba iz Maribora.

Za naše medsebojno spoznavanje.

Belgrad, 16. febr. (Lj. k. u.) Jugoslovanski dop. urad poroča: Tajništvo belgrajske občinske uprave daje pojasnila o raznih društvih in korporacijah v Belgradu vsem srbskim, hrvatskim in slovenskim društvom, ki iščejo zvez zaradi medsebojnega poznavanja.

Za varstvo otrok.

Belgrad, 16. febr. (Lj. k. u.) Te dni so se pričela v Belgradu pod predsedstvom min. podpredsednika dr. Korošca posvetovanja o sestavi načrta glede ureditve državnega varstva otrok. Razen ministra in načelnikov uradov sodelujejo tudi zastopniki ministra za socialno politiko, zastopniki Hrvatske, Dalmacije, Bosne in Hercegovine ter člani društva za varstvo jugoslovanske mladine.

Naše severne meje.

Nemško rovarjenje na Štajerskem.

Maribor, 17. februarja. (Lj. k. u.) Včeraj je cmureški župan dr. Schormann dal poklicati župana občine Ščavnice. Župan se ni hotel odzvati pozivu; šel je pa tja odbornik, ki je potem sklical sejo občinskega odbora, in povedal, da mu je dr. Schormann in baje tudi dr. Kamniker naročil, naj takoj začne nabirati podpise za priklopitev občine Ščavnice k Nemški Avstriji, zakaj ta občina bi bila gospodarsko uničena, ako bo Mura državna meja. Nato so v seji sklenili, nabirati podpise in jih jeli še tisti dan resnično nabirati. Pristojne oblasti so odredile vse potrebno, da se prepreči vsako vmešavanje v naše notranje zadeve. (Občina Ščavnica je v Slovenskih Goricah približno 12 km jugovzhodno od Cmureka ob cesti, ki vodi v Ljutomer.)

Političen pregled.

Tajne pogodbe zaveznikov glede jugoslovanskega ozemlja in Ameriki. Da opušča Italijane polagoma prejšnja gotovost in brezskrbnost glede uspešnosti njihovih imperijalističnih teženj, je razvidno iz nekaterih člankov v italijanskih časopisih, v katerih pripravljajo, seveda zelo oprezno, na eventualen preobrat v jadranskem problemu. „Secolo“ pravi, da Italijani ne smejo pričakovati, da se bo njihovim željam kar tako gladko ustreglo. Wilson in Amerikanci sploh priznavajo tajne pogodbe zaveznikov, sklenjene brez udeležitve Amerike, le v toliko v kolikor se strinjajo s 14 točkami Wilsonovimi; v kolikor se pa ne ujemajo z njimi, so brez vsake veljave in jih Wilson ne bo priznal. Zavezniki pa so se, kar je najvažnejše, zavezali, da bodo sklepali mir edinole na podlagi 14 točk Wilsonovih.

„Goriški Slovenec“. Goriški Slovenci, ki so bili že pred vojno politično in narodno najvažnejši del našega naroda, nimajo sedaj nobenega časopisa, ki bi jih informiral o domači in svetovni politiki. Italijanske okupacijske oblasti so prepovedale vsako razpečevanje jugoslovanskih listov, zato pa izdajajo v Gorici dnevnik „Goriški Slovenec“, ki je sicer pisan v slabi slovenščini, drugače pa popolnoma v italijanskem duhu. V uredništvu tega lista sedita bivši deželni tajnik Petarin in beneški Slovenec Jurissich. List pošiljajo brezplačno v vse slovenske občine, ki ga pa sproti vračajo v veliki množini.

Cenzura. Kaj mislijo v Belgradu o upeljavi cenzure za časopise, priča dovolj jasno dejstvo, da so „Radničke Novine“ namesto zaplenjenega

članka postavile imena treh jugoslovanskih ministrov: Stojan Protić, Svetozar Pribičević, Vitomir Korač. — Vojaško poveljništvo v Osijeku je zahtevalo od uredništva „Hrvatske obrane“ da mu izroči pred izdajo vsebino lista na cenzuro. Uredništvo se je sklicevalo na srbsko ustavo, ki ne pozna nobene cenzure razven v vojnem času, nakar je vojaško poveljstvo ustavilo časopis, pred tiskarno pa postavilo vojaško stražo. Isto se je zgodilo z „Radničkimi Novinami“ v Osijeku. — Take naredbe so v našem izjemnem in prehodnem času za gotove liste zelo potrebne, nikakor pa ni pravilno, da more vojaška oblast brez centralne vlade v Belgradu nastopati tako absolutistično.

Italijani proti Srbiji. Italijanom je skrajno neprijetno, da zavzemajo državniški, kakor v zadnjem času ministrski predsednik Protić in Pasić, edino pravilno stališče: niti pedi jugoslovanske zemlje tujcem. Italijani bi radi videli, da bi Srbija in njeni državniški zastopali, — po laškem načelu: sacro egoismo — le svoje separatistične interese, Slovence pa prepuščili lastni usodi. Ta nada je izginila in odtod besni napadi na Srbijo in njene državnike, kakor jih vidimo posebno v „Corriere d'Italia“, ki gre tako daleč, da obdoljuje Srbijo, da je nevhvalna proti Italiji, svoji „rešiteljici“, ko je vendar splošno znano, kdo je pustil na cedilu Srbijo leta 1915.

Dopisi.

Iz Celja. Nemški napisi so izginili s hišnimi številkami vred — a srca naših nemčurjev so ostala zakrknjena. Menil sem, da so kavarniški uslužbenci dolžni govoriti jezik gostov, pa so mi Celjani vcepili drugo prepričanje. — V kavarno prideta dve dami. Obe naročita: „Einen Schwarzen“, med seboj pa govorita slovensko. Isto storita dva gospoda, ki vstopita čez kak četrt ure. Morda reflektirajo ti ljudje na boljšo kavo? Popotnik.

Ptuj. Poveljnik orožniškega oddelka v Ptuj zapoveduje orožnikom svojega oddelka, da morajo na podlagi bivšega c. kr. Graškega deželnega orožniškega povelja šte. 3700 z dne 30. XI, 1904 točka III b še nadalje narejati učne spise (teme). Ako g. stotnik ne more drugače spati če njemu podrejeni orožniki ne merijo še nadalje starega kvasu, mu svetujemo, da se v zadevah, katere ne spadajo v njegov delokrog, obrne do njegovega predstojnega poveljstva v Ljubljani po potrebna povelja, namesto da prebira 15 let stara inozemska povelja, s katerimi bi mogel že davno zakuriti peč.

Zreče pri Konjicah. Tu je še par nemškutarjev, katere bo pa lahko ukrotiti, ker je njihova glavna opora stražmojster Tschauer, ki je prejel potni list. Treba je še npravnim potom očistiti tukajšno pošto, potem bo pa tudi Grundner videl, da nima med „windische Hunde“ več prostora. Tu se potika še neki Maks P., katerega strašno bodejo naše zastave, ki jih naziva kratkomalo — cunje. Sedanji župan g. Winter, ki je zaveden Slovenec, bo gotovo v doglednem času očistil našo občino raznih „Holzhandlung und Sägewerkov“!

Iz Žalca. Oj, ti prelepi Žalec sredi zelenega Štajerja! Povsod samo veseli ljudje in navdušeni Slovenci. Dober utis je napravil name običajni pozdrav žalskih deklet: „Zdravo!“ Da, zdravo žalska dekleta, zdravo lepa Savinjska dolina! Popotnik.

Braslovce. Večkrat so že opominjali listi naše nemčurje o tem in onem, a vse skupaj popolnoma nič ne pomaga. Res smešno bi bilo, da jih ne bi mogli motiti. Stori bomo vse potrebno, da iztrebimo Braslovce nemčurske golazni. Naš trgovec Pauer ima gospo od znane slovenske Srebretove rodbine. Pa kljub temu ne izpregovorita medseboj nijedne slovenske besedice. Otroke vzgajata popolnoma nemško. Na vprašanje zakaj ne govorijo slovensko, se je odgovorilo, da njih guvernantinja ne pusti govoriti slovensko. Zakaj jo pa Pauer ne

zapodi, od koder je prišla? Ona je zagrizena Nemka iz Solnograda. Zdi se nam popolnoma nezanesljiva; videli smo jo tudi večkrat šepetati z ogrskim Nemcem bivšim nadporočnikom Zev, ki se je tukaj nastanil s svojo družino. Kaj pravzaprav tukaj išče? Zakaj ne gre, od koder je prišel? Opozorili smo tudi hčerke bivšega nadpč. pl. Bien, naj govorijo po cestah slovensko ker ne moremo več prenašati švabščine. Odgovorile so: Uns kann kaner niks machen. Tako? Nemci trpinčijo naše brate na Koroškem in po drugih nemških deželah, mi bi pa vse to voljno prenašali? Opozorimo jih tem potom zadnjikrat, da nas ubogajo, drugače pa naj gre do, kamor spadajo.

Dnevne vesti.

Današnja šte. obsega 6 strani.

Francosko-slovenska slavnost v Ljubljani. V nedeljo 16. t. m. smo pozdravili Slovenci prvokrat v svobodni Jugoslaviji francoske goste v Ljubljani. Francosko-slovenska organizacija je priredila v Narodnem opernem gledišču slavnostno akademijo, katere so se udeležili poleg vladnih in drugih zastopnikov tudi odlični francoski gosti gospodje Vauland, kapitan generalnega štaba iztočne zavezniške armade, dr. Gaston Reverdin, generalštabni zdravnik iztočne armade in poročnik Jean de Mayerhoffen. — Pred slavnostjo je orkester zaigral „Marseillaiso“, ki jo je mnogoštevilno občinstvo poslušalo stoje. Občinstvo je nato priredilo navdušene ovacije francoskim gostom in Franciji. Dr. Franc Novak je pozdravil navzoče goste v slovenskem in francoskem jeziku. Nato se je v imenu francoskih gostov zahvalil g. Jean de Mayerhoffen prirediteljem akademije, pozdravil navzočega generala Smiljanica, vladne in druge odlične zastopnike, slovenski in ves jugoslovanski narod. Občinstvo je večkrat navdušeno odobravalo govor francoskega gosta in vzklikal Franciji in francoskemu narodu. Vzpored akademije je bil izveden jako dobro. Po končani slavnosti je mnogoštevilno občinstvo pred glediščem in po cesti do „Uniona“ prirejalo ovacije Francozom, ki so se zahvaljevali za prijateljsko gostoljubnost. Slavnost sta pozdravila brzojavno tudi general Franchet d'Esperey in min. podpredsednik dr. A. Korošec. V hotelu „Union“ se je vršil obed, katerega so se udeležili poleg francoskih gostov tudi general Smiljanec, predsednik dež. vlade dr. Brejc, podpred. dr. Zerjav, župan dr. Tavčar, podžupan dr. Triller i. dr. Zvečer so Francozi prisostvovali Massenetovi operi „Manon“ in so se zelo povoljno izrazili o slov. umetnosti, kakor tudi o izvežbanosti naših solistov. Včeraj so se francoski gosti vrnili v Belgrad oziroma v Zagreb. Tako je naša „Organisation franco-slovene“ na slovesen način začela svoje kulturno delovanje za prijateljsko zblizanje Francozov in Slovencev. Organizaciji želimo najboljši uspeh, ker smo prepričani, da bodo stiki z velikim francoskim narodom odločilno vplivali na nadaljni razvoj slov. kulture in še posebno slov. umetnosti.

Slovenske šole v Celju. Višji šolski svet v Ljubljani je izpremenil v Celju: 1. Mestno nemško deško petrazrednico s petimi vzporednicami v petrazrednico s temeljnimi slovenskimi razredi in s štirimi nemškimi vzporednicami; 2. mestno nemško dekliško petrazrednico v petrazrednico s temeljnimi slovenskimi razredi in s štirimi nemškimi vzporednicami; 3. nemško deško meščansko šolo v meščansko šolo s temeljnimi slovenskimi razredi in z nemškimi vzporednicami; 4. nemško dekliško meščansko šolo v meščansko šolo s temeljnimi slovenskimi razredi in z nemškimi vzporednicami. Obenem je odpustil iz šolske službe 14 nemških učiteljev in učiteljic. Na nove slovenske šole pa je nastavljal 24 narodnih učiteljev in učiteljic.

Vsem absolviranim juristom. Predsedništvo deželne vlade za Slovenijo pozivlja vse juriste s politično ali drugo upravno prakso, odvetniške in notarske koncipijente in sploh ab-

solvirane juriste, ki bi želeli vstopiti v službo Deželne vlade v tej ali drugi stroki, da vložijo svoje primerno opremljene prošnje z navedbo svojih želj pri predsedništvu deželne vlade za Slovenijo.

Tehniki, nadaljevanje študija. Minister-poslanik Ivan Hribar je brzojavil poverjenstvu za uk in bogočastje, naj gredo ingoslovanski tehniki na češko tehniko v Brno in da je starejšim letnikom dovoljeno položiti letos izpite v nemškem jeziku. — Dr. Karel Verstovšek, s. r. poverjenik za uk in bogočastje.

Izšla je 2. številka „Kurenta“ z raznovrstno zanimivo in zabavno vsebino ter z mnogimi aktualnimi humorističnimi slikami. Dobiva se v vseh trafikah. Naročuje se v Ljubljani, Marjini trg, št. 8.

Švabska nesramnost. Moj sin je obiskoval višjo trgovsko šolo v Celovcu. Ko ga pretekli teden po preteku začasnega dopusta zopet pošljem na omenjeni zavod, ga je sprejelo nemško dijaštvo s huronskim krikom: „Was macht der Windische hier, hinaus mit dem Windischen!“ Ves prestrašen se poda deček k ravnatelju, kateri ga je le vprašal, če je oče Slovenec in ga potem odslovil. Na progi med Bruckom in Ljubnem ga je nemški štabni narednik še oropal moke, fižol pa je v njegovo zalučal, da se je razletel po železniškem vozu. Tako delajo ti od celega sveta osovraženi kulturonošci z našo mladino. In pri nas? Veliko preobzirni smo napram temu podivjanemu ljudstvu.

Nemci vabijo slovanske visokošolce. Kakor poročajo nemški listi, je nemški kancler na Dunaju Renner naznanil deputaciji slovanskih visokošolcev, da je dunajska vlada razveljavila vse odloke proti slovanskim visokošolcem. Obenem je izrazil željo, naj bi slovanski visokošolci sodelovali pri obnovi visokih šol. Glede graške univerze je izjavil državni tajnik Pachter, da velja ista odredba tudi za Gradec s pridržkom, da se morajo slovanski visokošolci prihodnji semester po končanih izpitih zopet vpisati.

Zanimivosti iz Ljubljane. Pridem po opravkih v Ljubljano. Oglasiti se moram v Kazini pri intendanci. Vstopim v prvo sobo in povprašati hočem . . . Nisem še izpregovoril niti treh besed, ko me izza nekega kotala v osornem tonu „nahruli“ v neki zelo čudni ter dvomljivi slovensčini tamkaj sedeči gosp. stotnik, naj pridem drugi dan, češ, pri vojaški intendanci se sprejemajo stranke izključno le med 11. in 12. uro dopoldne. Primoran sem torej prenočiti v Ljubljani in se ogledati pri intendanci drugi dan med 11. in 12. uro dopoldne. To prenočevanje v Ljubljani me ni stalo nič več, kot komaj — 30 K: Večerja, soba (katero sem komaj in komaj še dobil za 16 K) ter zajutrek. Imel sem pa čas in slučaj mi je bil ugoden, da sem o tej slovanski „vojaški intendanci“ malo več zvedel. Baje je načelnik te „slovenske“ intendance neki gospod nadintendant Kraus - Tudič, ki se je podpisoval poprej kot „Kraus“, danes pa Tudič. Baje je to gospod take vrste, da kdor se mu ne „liže“, pade pri njem v nemilost in lahko gre . . . Tako se je baje pripetilo nekeinu oficirju, ki na zahtevo gospoda Krausa ni hotel dati narediti in postaviti v njegovo pisarno foteljev . . . Z gospodom stotnikom v prvi sobi pa je neki tudi taka čudna stvar, da je šel neki goriški begunec iz pisarne in v civilno službo radi njega, za kar je moral imeti tehten vzrok, kajti begunci v civilnih službah danes pač gotovo niso v nebesih. Drugi dan pred ono 11. in 12. uro še pohitim brž v „Jugoslovansko tovarno za milo“ v Spodnji Šiški, da naročim za milo. Tam me je pa čakalo še večje presenečenje. Govorilo se je v pisarni te „Jugoslovanske“ tovarne nemški. Tam se nahaja še neka nemška „frajla“ izza stare avstrijske dobe in s to radi te mora govoriti tamkajšnje osobe v pisarni nemški med seboj! Pripovedovalo se mi je, da je ta tovarna podrejena naravnost deželni vladi, poverjeništvu za javna dela in obrt. Na-

rodna vlada sama je toraj sprejela v svojo službo in drži še danes v svoji službi nemške „fraille“, akoravno je več sto zmožnih slovenskih deklet brez službe. Pa se res izplača ostati v Ljubljani do drugega dneva do 11. in 12. ure.

Učiteljski srbo-hrvatski tečaji v Ljubljani. Radi semestrskih počitnic se prično učiteljski srbohrvatski tečaji v sredo dne 19. t. m. in sicer s predavanjem v II. skupini na I. državni gimnaziji. V tečaje so sprejeti tudi okoliški in izvenljudbanski začasnici v Ljubljani bivojoči učitelji (učiteljice), ki so se priglasili. Zaprošena menjava skupin je prosilcem (prosilkam) dovoljena.

Ljubljanski prizadeti upokojeni učitelji in učiteljske vdove pozivljamo tem potom gospoda Gärtnerja, mestnega učitelja, da nam takoj odgovori: Kaj je s premogom, kojega nam je bila učiteljska aprovizacija pretečeno jesen izposlovala in kojega smo Vam baš 24. novembra pretečenega leta 1918 plačali? — Od tega dneva čakamo zama na ta naročeni in plačani premog tim težje pa že zdaj v tem hudem mrazu. Pa tudi na naša vsestranska poizvedovanja, kaj je temu vzrok, kdaj in ali sploh dobimo ta premog, ni od Vas nikakega odgovora. — In tako smo vsled malomarnosti tega gospoda celo zimo brez premoga ter moramo kuriti z dragimi drvmi v svojo nemalo škodo. Zdaj je pa naša potrpežljivost pri kraju in zahtevamo odločno: Gosp. Gärtner pošljite nam brez odloga naš plačani premog ali pa nam povrnite denar, da ga drugod kupimo.

Dva velika sinfonična koncerta v Ljubljani izvrši popolni orkester — vojaška godba SHS za Spodnji Štajer iz Maribora v soboto in v nedeljo, 22. in 23. februvarja v veliki dvorani hotela Union pod vodstvom kapelnika Ferdo Herzoga. Izvajale se bodo krasne resne skladbe. Po dolgih letih bo to prvi sinfonični koncert slovenskega orkestra v Ljubljani. Dirigirali bodo trije kapelniki, Ferdo Herzog, Emil Beran in Jan Pešta. Vstopnice se bodo prodajale v trafiki v Prešernovi ulici št. 54. Koncerta se vršita pod egido Glasbene Matice na korist srbski siročadi in slovenskim beguncem, goriškim in koroškim. Za tako plemenito dobrotelost vsi Slovenci na krov!

Vojaške oprostitve. Famozne metode starih avstrijskih oblasti so se začele uveljavljati in prakticirati tudi pri oprostitvah od vojaških služb. Priprosti, revni vojaki to dobro slutijo in skrajni čas je, da se brez pardona pozovejo vsi vojaške službe obvezni pod orožje. Znani so nam doslej nekateri tako smrdljivi slučajji, da bomo primorani ožigosati dotičnike javno in imenoma.

Razmere na ljubljanski telefonski centrali so pod vsako kritiko. Zvoniš in zvoniš, kličeš, čuješ, kako se smejijo v centrali, toda odgovora nobenega! Apeliramo na g. poštnega ravnatelja, da napravi red tem anarhističnim razmeram na pošti, dokler je še čas.

Kako gojimo boljše vize? Pod tem naslovom smo priobčili v „Jugoslaviji“ dne 7. t. m. članek, kjer se graja postopanje pri oddaji kolodvorskih restavracij. Tu se med drugim tudi graja, da je kolodvorsko restavracijo na Jesenicah dobil neki trgovec. Omenjeni članek smo prejeli od uglednega sotrudnika izven uredništva in zato nismo smatrali za potrebno, da bi se bili o stvari še podrobneje informirali. Kakor doznajemo, je kolodvorsko restavracijo na Jesenicah dobil g. Rudolf Oswald, ki ni nikak trgovec, ampak natak po poklicu. Bil je 10 let natak v kolodvorskih restavracijah in pred vojno več let plačilni natak v kolodvorski restavraciji na Jesenicah. Kot vojak je bil komandiran v oficirsko menažo v Maribor kot natak. Vsled svojega odkritega narodnega mišljenja je bil minulo poletje preganjan in poslan za kazen k delavski kompaniji v Gradec. Prošnjo, da se podeli temu možu kolodvorska restavracija na Jesenicah, so podpisali županstvo, narodni odbor, v katerem so vse tri stranke, žup. urad in podruž. „Zveze jugoslovanskih železničarjev na Jese-

nica“. Umevno je, da kompetenti, ki so bili zapostavljeni, niso zadovoljni, a ravnotako umevno je, da pri danih razmerah ni bil za kolodvorsko restavracijo na Jesenicah nihče bolje kvalificiran nego g. Oswald.

Himen. Danes se bo poročil gosp. Mirko Premelj, učitelj — zaveden Slovenec in navdušen pevec z gđ. Helenico Smole iz zavedne narodne rodbine. — Novemu paru veliko sreče. Trnovčan.

Za kadilce. V Macedoniji se nahaja nad 10.000 vagonov duhana, katerega vsled pomanjkanja prometnih sredstev ne morejo izročiti tovarnam, da ga predelajo. Finančno ministrstvo v Belgradu premišljuje način, kako bi bilo mogoče spraviti to množino duhana v notranjost države.

Ljubljanski dopisni urad se je iz Dvorca preselil v Vlado palačo in sicer v njen južni trakt ob Simon Gregorčičevi ulici, pritičje, desno od vhoda. Njegovi telefonski številki sta 134 in 138. V kratkem dobi še tretjo telefonsko številko.

Štacija za malarijo. V belgijski vojašnici, objekt V se je ustanovila štacija za malarijo. V tej štaciji se bo vsem službujočim, kakor tudi že odpuščenim vojakom, ki so med vojsko oboleli na malariji, brezplačno preiskovala kri. V slučajih, v katerih se dožene bolezen, bodo vojaki dobivali brezplačno kinin in navodila, kako se naj ambulatorično zdravijo. Bolniki, ki potrebujejo oskrbe v bolnici, se bodo brezplačno sprejemali. Kri se do odjema vsak dan v času od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 5. ure popoldne. Vodstvo postaje za malarijo prevzame nadzdravnik dr. Fran Toplak. V garnizijski bolnici v Ljubljani se sprejme 20 bivših vojnih sester, ki se morajo izkazati s spričevali o prejšnji uporabi. Te sestre se bodo za sedaj razdelile po vojaških bolnicah v Ljubljani z namenom, da se pozneje premeste kot bolniške strežnice po novih vojaških bolnicah, ki se bodo ustanovile v območju Slovenije.

Trgovska podjetnost v Sloveniji. Ni še popolnoma ponehala vojska in že se pojavlja tudi pri nas preobrat na bolje v trgovskem stanu. Z veseljem konstatiramo, da se odvijajo dan za dnevom nova pristna domača podjetja, med katere spada tudi tvrdka Franc Bar, trgovina s pisalnimi stroji, v Ljubljani na Frančevem nabrežju št. 5. Dočim so bila slična podjetja dosedaj v tujih rokah ali pa smo bili navezani na nemške in madžarske čifuste tvrdke na Dunaju in Budimpešti, se je ojunčil domačin ter pričel svoje podjetje pri nas. Zbog strokovnjaške narobe in velikoletnega delovanja v tej stroki mu je uspeh zagotovljen ter smemo upati, da se bodo odzvali vsi, ki si nameravajo nabaviti pisalne stroje, kontrolne blagajne, ogljeni papir, barvne trakove itd., in to tembolj, ker ta tvrdka prevzema vsa v to stroko spadajoča popravila. Želeti bi bilo, da bi se sčasoma izdelovali tudi stroji pri nas, kar ni tako nemogoče — ker so dani zato vsi predpogoji, da bi bili mi tudi v tem oziru od inozemstva neodvisni.

Društvene vesti.

Tečaj o astronomiji, ki ga priredi Akademija se prične v sredo, dne 19. t. m. ob četrti na 9. uro zvečer na realki v fizikalni dvorani in ne v terek kot je bilo pomotoma naznanjeno. Predavanja bodo enkrat na teden. Vodil bo tečaj prof. dr. Grošelj. Opozorjamo na ta tečaj posebej. Predavanja bodo z eksperimenti in demonstracijami. Vstopnina 20 kron se na zahtevo zniža.

Slovensko zdravniško društvo ima svoj redni mesečni sestanek v četrtek, dne 26. t. m. ob 5. uri pop. v deželni bolnici v Ljubljani. Tema: Medicinska fakulteta.

Društvo zasebnih uradnikov in uradnic v Ljubljani, vabi one člane, ki so se svojčas priglasili za oblike pri ljubljanski oblačilnici potom našega društva in izpolnili dotične pole, da pridejo na sestanek, ki se vrši v sredo dne 19. februvarja t. l. med 6. in 9. uro zvečer v restavraciji Narodnega doma radi razdelitve. Člani se naprošajo, da se po možnosti med seboj na ta sestanek opozore v izogib izgovorov, da tega niso vedeli. Vsakega posameznika ni mogoče obvestiti.

Gasilno društvo v Mokronogu priredi dne 23. svečana 1919 v gostilni g. Aleksandra Majcena ob 3. uri popoldan, veselico s tombolo. Darila se hvaležno sprejemajo.

Drobne vesti.

V Budimpešti so v hotelu „Austrija“ hudo žalili člane češkoslovanskega poslanstva. — Prvi vlak s srbsko mastjo za čehoslovansko državo je odšel v Purkonje (Perkony) pod varstvom francoske stotnije, ki je oborožena s strojimi puškami. — Belgradski občinski odbor je imenoval trg pred železniško postajo Wilsonov trg. — Dosedanje uradno glasillo srbske vlade „Srpske novice“ so prenehale izhajati.

Kulturen pregled.

Odborova seja Slovenske Matice dne 6. februvarja 1919. Mestni zadržanega gospoda predsednika predseduje II. podpredsednik g. dr. Janja Šlebinger. — Matica kupi posmrtno masko Ivana Cankarja. Gg. odborniki počaste spomin velikega pokojnika stojce. — Za 1918 leto je dotiskani zvezek Zabavne knjižnice s krajšimi povestmi Ksaverja Meška. Zvezek Knjžnice, katerega tisk gre v koncu, prinese povest Juša Kozaka, novelo Rado Murnika in znanstven spis dr. J. Grafenauerja. Dr. K. Ozvald je izročil daljše aktualno in času primerno delo „Smernica novega življenja“. Odbor na podlagi poročil treh cenzorjev rokopolis sprejme in sklene, da izide še med rednimi publikacijami za 1918 leto, ne glede nato, če bo s tem prekoračen proračun. Pisarna odda rokopolis takoj tiskarni. — Društvo je prejelo nekaj novih rokopolisov. Glede teh se posebno ukrene. — Glede zemljevida, ki leži nekončan v dunajskem geografskem zavodu, bo posredoval odbornik g. dr. Ivan Prijatelj. — Nedavno je umrl v Ljubljani srbski topničar Milorad Nikolič. Tovariši so nabrali in izročili Matici v njegov spomin K 200. — Odbor sklene, naj se uvrsti pok. Nikolič med ustanovnike. — Policija je vrnila pisarni še nekaj izvodov zaplenjenega romana „Gospodin Franjo“. Več izvodov tega romana je bilo zadnje čase prodanih, nekaj jih hrani uprava za ljubitelje knjige v naših zasedenih krajih. — Odbor sklene, da se bo bavila Matica v bodoče od časa do časa tudi s posebnimi založninami. — Matica prijavi škodo, ki jo je utrpela vsled razpusta, na pristojno mesto. — Spričo davnega narodovega stremjenja po vseučilišču in spričo sedanjega žalostnega položaja naših dijakov na drugih vseučiliščih, zavzame odbor kot reprezentant prvega našega kulturnega društva odločno stališče o slovenskem vseučiliškem vprašanju. Enoglasno in oduševljeno je sprejet tale sklep: Matica stori kot prvi slov. kulturni zavod vse potrebne korake, da se otvori čim prej slovenska šola. V ta namen sestavi primerno spomenico in jo izroči kompetentni oblasti. — Končno sklene odbor še enoglasen protest proti nasilnemu zasedanju naših pokrajin, ki niso bile nikoli italijanske.

Spominu Ivana Cankarja. V prid Cankarjevemu spomeniku izdali njegovi prijatelji. Založba, „Omladine“, Ljubljana 1919. Cena K 2.—. Vsebina: Oton Župančič: Posmrtnica; Dr. Ivan Lah: Nekrolog; Zofka Kveder-Demetrovič: Prigodnem smrti; Oton Župančič: Slovo ob rakvi; Alojz Kraigher: Ob sedmini; Djordje Čirič: U spomen Ivanu Cankaru; Dr. J. Šlebinger: Cankarjevi spisi; Aforizmi iz Cankarjevih spisov. Knjižica je najlepši spomin na našega največjega modernega pisatelja. Krasi jo izvirna slika Iv. Cankarja.

Dr. R. Nachtigall: Južno-slovensko italijansko-sporo vprašanje. Vseučilišni profesor dr. Nachtigall nam je podal novo orožje zoper aspiracije Italijanov po našem jadranskem obrežju. V poljudni in jasni razpravi dokazuje, na podlagi najboljših — tudi italijanskih — virov, da sedanji Italijani na naši zemlji niso nikaki potomci Staroromanov, ampak priseljenci, nasiloma vrinjeni in mnogo poznejši narodni element, nego so Slovani, ki tvorijo prvotnejšo prebivalstvo. — Brošuro, ki jo je izdala

„Omladina“, toplo priporočamo; stane K 1— in se dobi po knjigarnah.

„Ljubljanski Zvon“. Izšla je prva številka letošnjega letnika s sledečo vsebino: Fran Albrecht; Skrivnostni hip, Janko Glaser: Večerna pesem, dr. Ivan Tavčar: Visoška kronika, Oton Župančič: Bolnik, Loboda: O našem notranjepolitičnem stanju, Igo Gruden: Ljubavna pesem, Milan Pugelj: Črni panter, Pastuškin: Vojaški vlak, Igo Gruden: Poletna noč, Janko Glaser: Tožba, dr. Iv. Lah: Valentin Vodnik, Listek in obširen pregled.

Gospodarstvo.

Zborovanje slovenskih trgovcev in obrtnikov v Mariboru. Maribor, 16. februarja. (Lj. k. u.) Danes popoldne je bilo v Narodnem domu dobro obiskano zborovanje, zgodovinskega pomena za trgovino in obrt vse slovenske Štajerske in Koroške. Zborovanje je sklicala zveza slovenskih južno-štajerskih obrtnih zadrug in trgovsko-obrtno društvo v Mariboru. Otvoril ga je predsednik trgovskega obrtnega društva dr. Pipuš. Predsedoval je Zdravec iz Središča. O glavni točki dnevnega reda „Ustanovitev trgovske obrtne zbornice“ je prvi govoril dr. Pipuš. Predlagal je ustanovitev trgovske obrtne zbornice za slovensko Štajersko in Koroško in opozarjal na potrebo razširjenja prometnih zvez in sicer: 1.) Burklja-Slovenske gorice-Ptuj-Rogatec-Brežice-Zagreb-Novo mesto-Trst. 2.) Rogatec-Krapina. 3.) Savinjska dolina-Domžale. 4.) Maribor-Suhofice (krajša ogrska progga). 5.) Upravna Drava do Maribora s paroplovbo. Slovenska trgovina in obrt, ki sta do sedaj gravitirali na sever, morata odslej iskati novih potov in zvez z jugom. Kot nadaljnjo važno točko je govornik poudarjal izenačenje trgovskega in obrtnega prava, ki naj bo uveljavljeno za vse kraljestvo Jugoslavije. — Engelbert Franchetti je pozdravil zborovanje kot zastopnik trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani, oziroma v imenu deželne zveze obrtnih zadrug. Na podlagi tehničnih razlogov je ugovarjal samostojni ustanovitvi trgovske in obrtne zbornice za Štajersko in predlagal priklonitev k Ljubljani. Ta predlog je odločno zavrnil predsednik shoda, češ, da se boji, da bi Ljubljana napram štajersko-koroškemu delegatom nadaljevala krivice bivše zbornice v Gradcu. Predlog za samostojno ustanovitev zbornice za Štajersko in Koroško je bil končno sprejet z veliko večino. Soglasno so bili tudi sprejeti zgoraj omenjeni predlogi. — Weixl (Maribor) je podal obširen referat o stanovski organizaciji. Stavil je več velevažnih predlogov in sicer: 1.) Izključitev tujerodne trgovine in obrti; 2.) dosledno izvajanje gesla „Svoji k svojim“; revizija tujerodnih koncesij po komisiji, v kateri bi morali biti zastopani delegati slovenskih trgovcev in obrtnikov; 4.) ustanovitev trgovskih društev tudi v vseh manjših okrajih; 5.) izenačenje cen za trgovino in obrt; 6.) šolska izobrazba za vajence in pomočnike in tudi za ženski trgovski naraščaj; 7.) ustanovitev višje trgovske šole v Mariboru, ker so ob Dravi dani pogoji za razvoj bodoče slovenske industrije. Predlogi so bili soglasno sprejeti. Golob, tajnik trgovskega društva „Merkur“ v Ljubljani, je pozdravil shod in priporočal poučne tečaje in predavanja ter opozarjal na škodljivost medsebojne nezaupnosti. Franchetti je opozarjal še na občutno pomanjkanje organizacije v trgovskem in obrtnem stanju. Kako vlada omalovažuje ta stan se je pokazalo pri zakonu o osemurnem delavniku, ki ga je izvedlo dobro organizirano delavstvo. Predlaga ustanovitev bolniških blagajn za onemoglost in ostarelost za samostojne trgovce in obrtnike. Povdarjal je potrebo meščanskih šol za trgovski in obrtni stan in potrebo preosnove nadaljevalnih šol v strokovne šole. Predlogi so bili soglasno sprejeti. O vprašanju koncesij je referiral Zupanec, predsednik zveze slovenskih-štajerskih obrtnih zadrug. Predlagal je razveljavljenje 23 koncesij in nov razpis istih. Oddale

bi se naj te koncesije v prvi vrsti invalidom ali pa oškodovancem vsled političnih preganjanj. Predlogi so bili soglasno sprejeti. O točki „naše bodoče delo“ je med splošnim odobranjem poročal Rebek (Celje), ki je odobral uvedbo osemurnega delavnika, odločno pa ugovarjal, da se je ta zakon uveljavil za vse stroke, ker bi se morale ločiti posamezne stroke dela. Priporočal je vajeniške domove, reformo obrtnih zadrug, dosledno izvajanje organizacije obrtnikov kot najuspešnejše orožje proti organizaciji socijalnih demokratov, ustanovitev lastnih denarnih zavodov in zastopstev v poslanskih zbornicah. Kjuder, zastopnik mestne aprovizacije je zanimivo referiral o valuti. Franchetti je predlagal resolucijo naj se odpravi dosežani sistem konfiditov pri davčnih administracijah. Resolucija, ki zahteva primerno reformo, je bila soglasno sprejeta. Predlogi in resolucije se predložijo ministrstvu za trgovino in obrt v Belgradu. Končno je zbor sklenil odposlati udanostno brzojavko prestolonasledniku regentu Aleksandru. Ob drugi uri popoldne pričeto zborovanje se je končalo ob pol šestih uri zvečer. Shoda se je udeležilo osem zastopnikov iz Kranjskega, večinoma iz Ljubljane: Franchetti, Golob, Kastelic, Vovk in drugi. Na splošno zažudenje je izostalo mnogo domačih trgovcev in obrtnikov. Zborovanje se smatra v obče kot važen zgodovinski temelj novemu oživiljenju organizacije trgovskega in obrtnega stanu, ne-le samo za slovensko Štajersko in Koroško, marveč za ves slovanski jug.

Kulturno-gospodarski odbor za mirenko dolino je imel dne 13. t. m. v šoli v Mokronogu važno sejo, tičočo se vseh najbolj perečih vprašanj te doline, predvsem glede odprave vnočevalnice za živino v Ljubljani, ki leži kot mora na našem živinorejcu, katero naj deželna vlada kratkomalo in takoj odpravi, dovoli prosto kupčijo z živino in poskrbi, da se živina ne vtihotapi čez mejo, zlasti čez Hrvaško v Italijo. Gospod predsednik tega odbora, agilni župnik Bajc iz Št. Janža je omenil važnost podaljšanja projekta št. janske železnice, takojšnje upeljave opoldanskega vlaka na dolnjski železnici in z njo spojene št. janske proge ter določil, da oddidejo v prvih dneh marca interesi na poučno potovanje k Završnici na Gorenjsko v svrhu proučevanja izrabe električne sile, katera se tudi vpelje v najkrajšem času za celo mirenko dolino. Enoglasno sprejeto resolucijo vseh obravnavanih vprašanj donese posebno odposlanstvo do deželne vlade. Seje in debate se je udeležilo mnogo številno ljudstvo in vplivnih mož. Sestanek sta posetila tudi g. okrajni glavar Svetec in g. državni poslanec Hladnik.

Ustanovitev domače tovarne za ogljenčevo kislino. Iz Savinjske doline nam pišijo: Deželni zadrugi sodavičarjev v Ljubljani v premišljevanje sledeče:

Dobava ogljenčeve kisline, postala je sedaj nemogoča, ker se razven Celovca v Jugoslaviji nikjer ne izdeluje ista; Celovec je pa za naše kraje še zaprt in tudi v bližnji bodočnosti ni upanja, da se razmere izpremenijo. Ako bi bil promet z Celovcem tudi odprt, je veliko pomislekov radi kupčije s to tovarno, ker ona zahteva od vsakega izdelovalca sodavice in pokalic K 2000 kavcije in si hoče na ta način napraviti popolnoma odvisne.

Ako bi vsak sodavičar položil kavcijo K 2000, se lahko s tem denarjem že ustanovi lastna tovarna in nam ni treba Celovca. Lahko bi imeli svojo tovarno, dobavljali izdelke ceneje, točneje in bili bi samisvojni. Različne šikane nemškega podjetja bi izostale in dobiček bi ostal doma.

Za izpeljavo te ideje je pač v prvi vrsti poklicana deželna zveza sodavičarjev in izdelovateljev pokalic v Ljubljani, koja naj bi vzela zadevo takoj v roke, ter potrebno ukrenila.

Vsak posamezni sodavičar bo z veseljem storil svojo dolžnost in prispeval k povzetju, morda še več ka-

kor se sedaj zahteva kavcije od nemškega tovarnarja. Tako si zasigurno lastno podjetje v najkrajšem času, saj bi narodna vlada „SHS“ gotovo pomagala pri tej akciji.

Kaj je sodavičar brez ogljenčeve kisline, mora pač vedeti deželna zveza v Ljubljani. Ne le da obrati stojijo, dela se nam škoda tudi pri strojih in kaj naj počnemo v glavni seziji. Jugoslavija rabi tudi davke, brez obrti se isti ne morejo zahtevati in tudi ne plačevati; dolžnost naša pa mora biti, pomagati ne le sam sebi, temveč tudi mladi državi.

Isto, kakor za ogljenčevo kislino, velja tudi za steklenice; ali bi ne znale tovarne v Jugoslaviji, — kojih je več, — izdelovati potrebnih steklenic, da bi istih ne bilo treba uvažati z Dunaja? — Glede gumija, glavice za steklenice in strojev, bi češka zveza gotovo rade volje dala potrebna pojasnila.

Treba napeti vse moči, da postanemo popolnoma neodvisni od Nemcev.

Svetujemo, da se kranjska deželna zadruga sodavičarjev zavzame za pristop k zadrugi še onih sodavičarjev, ki so bili do sedaj včlanjeni pri zadrugah izven Kranjske, ter skliče občni zbor v Ljubljano, kjer se naj razpravlja o zgoraj omenjenih zadevah. Zborovanje naj se pa skliče čimprej, ker seziya prihaja.

Savinjski sodavičar.

Razno.

Kdo je naš kralj? Belgrajska „Epoha“ piše: v Belgradu so Avstrijci otvorili ljudske šole. V četrtem razredu neke take šole je poučeval učitelj — Avstrijec. — Izprašuje učenca: — Kdo je naš kralj? — Naš kralj je kralj Peter, odgovori učenec. — E-e. — To ne bo ... popravlja ga učitelj. — Da, da! ... Naš kralj je Fran Josip, dokler se ne vrne kralj Peter ... je dodal učenec.

Zadnje vesti.

Ustanovni shod Jugoslovanske demokratske stranke za celo ozemlje SHS.

Sarajevo, 17. februarja. (Izv. por.) Včeraj se je vršil ustanovni shod Jugoslovanske demokratske stranke, katerega se je udeležilo okoli 800 zastopnikov strank, ki so pripravljene vstopiti v novo stranko. Zborovanje je otvoril G. Jeftanović. Minister Pribičević je napadal v svojem govoru separatistične težnje po avtonomiji posameznih pokrajin in proglasil monarhično upravo in dinastijo Karagjorgjevičev za končnoveljavno. V novo Jugoslovansko demokratsko stranko so vstopile sledeče dosedanje stranke: Slovenska Jugoslovanska demokratska stranka, srbsko-hrvatska koalicija, bosanska napredna demokratska stranka, narodna demokratska stranka v Vojvodini, Jugoslov. dem. savez, skupina okoli „Rječi SHS“, mohamed. napr. dem. stranka, rad. napredna dem. stranka, mohamed. jugoslovanska demokracija, skupina iz Banjaluke in posamezniki iz Hrvatske in Dalmacije. Sprejeta je bila resolucija, ki poudarja monarhijo in Karagjorgjeviče kot conditio sine qua non, centralizem in samoupravo občin oziroma županij. V odbor, ki se bo pogajal s posameznimi strankami v svrhu definitivnega ujedinjenja sta bila med drugimi izvoljena tudi Slovenca: minister dr. Kramer in A. Ribnikar.

Podpore vojakom, ki zapuščajo vojaško službo.

Ob odhodu iz vojaške službe je marsikak vojak popolnoma brez sredstev: če je iz zasedenega ozemlja, tudi nima nikamor iti. Da se pomaga takim vojakom za prvo silo, dokler ne bo primerne dela, se jim bodo ob odpustu iz vojaške službe izplačevali pri pristojnih vojaških oddelkih prispevki za preživljanje vsaj za en teden. Stvar uredita dogovorno pov. za socijalno skrbstvo in za narodno obrambo.

Preureditev barak za stanovanja.

Mestni stavbni urad v Ljubljani je predložil deželni vladi poročilo, iz katerega je razvidno, da bi se dalo v vojaških barakah v Ljubljani in na Brezovici z malimi izpremembami prirediti kakih 100 zasebnih stanovanj. Deželna vlada je naročila poverjeništvu za javna dela in obrt, da oskrbi preureditev. Z dotičnimi stanovanji bo razpolagal stanovanjski svet v Ljubljani, ki jih bo oddajal v najem po nizkih cenah.

Izza bolgarskega gospodstva v Srbiji.

Belgrad, 17. febr. (Lj. k. u.) Jugoslovanski dop. urad poroča: Našli so se novi dokumenti izza časa bolgarske uprave v okupiranem delu Srbije. Prepoved rabe srbskega jezika je bila odredjena z zaupno brzojavko bolgarskega ministra za notranje stvari z dne 12. februarja 1916. Zbiranje in zaplenjenje srbskih knjig po knjigotrnih in zasebnih hišah je bilo odredjeno z naredbo bolgarskega vrhovnega vojnega poveljništva z dne 3. maja 1916. O interniranju svečenikov in učiteljev se govori v aktu vojnega ministra z dne 20. maja 1917. Določena je bila smrtna kazen za vse ujetnike, ki bi poizkušali pobegniti.

Aprovizacija.

Čebula za VIII. in IX. okraj se bo delila na krompirjeve izkaznice v sredo, dne 19. t. m., po sledečem redu: dopolne osmi okraj od 8. do 9. štev. 1 do 300, od 9. do 10. štev. 301 do konca. IX. okraj od 10. do 11. ure. Stranka dobi za vsako osebo do 5 kg čebule. Kilogram stane 1 krono.

Meso za gostilničarje in zavode bo oddajala mestna aprovizacija v sredo, dne 19. t. m. dopolne od 9. do 11. v cerkvi sv. Jožeta.

Meso na rdeče izkaznice B bo delila mestna aprovizacija v sredo, dne 19. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožeta, po sledečem redu: od 1. do pol 2. štev. 1 do 200, od pol 2. do 2. štev. 201 do 400, od 2. do pol 3. štev. 401 do 600, od pol 3. do 3. štev. 601 do 800, od 3. do pol 4. štev. 801 do 1000, od pol 4. do 4. štev. 1001 do 1200, od 4. do pol 5. štev. 1201 do 1400, od pol 5. do 5. štev. 1401 do 1600. V četrtek, dne 20. t. m. dopolne od pol 8. do 8. štev. 1601 do 1800, od 8. do pol 9. štev. 2001 do 2200, od pol 9. do pol 10. štev. 2201 do 2400, od pol 10. do 10. štev. 2401 do konca.

Listnica uredništva.

Anonimnim dopisnikom v Zagrebu: Poštenjak se ne sramuje nikdar svojega imena! Sicer pa je vaš trud popolnoma zaman. Škoda znamk in papirja. Imenujete se „čestiti Hrvat ne Frankovci“, mi pa vas imenujemo veleizdajalec Jugoslavije! Večina slov. lesnih industrijcev. Zakaj anonimno?! Prosimo, javite svoj naslov.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Anton Pesek.

Tiska „Zvezna tiskarna“ v Ljubljani.

Stanovanje, (soba s kuhinjo) sredi mesta na razpolago, kdor mi preskrbi eno ali dve meblirani sobi za takoj. Blagohotne ponudbe pod šifro „Stanovanje“ na upravništvo.

Gospodična, izurjena v manufakturni in galanterijski stroki z večletno prakso želi premeniti službo. Gospodična je mirna zanesljiva in pridna. Ponudbe na: Bošnjak, Črna pri Prevaljah, Kotoško. 481

Suknja, (črna zimska) se takoj proda. Ogleda se lahko pri A. Gestrinu, krojaškem mojstru v Ljubljani, Poljanski nasip št. 8. 430

Izobražena, vesela gospodična želi za-
veselje in korespondence. Ženitev ni izključena. Obširne ponudbe naj se pošljejo pod šifro „Narava“, na upravo tega lista. 485 2—1

Žična mreža za ograjo več 100 metrov se proda. Naslov na I. Jugoslovanski anončni in inform. zavod Beseljak & Rožanc, Ljubljana. Frančevo nabrežje 5. 484 2—1

Knjigovez išče službe kot pomočnik v tiskarni ali večji knjigovozni. Ponudbe pod „Dober delavec“ na I. Jugoslov. anončni in inform. urad Beseljak & Rožanc, Ljubljana, Frančevo nabr. št. 5. 490 3—1

Kupi se cele letnike revij „Der Kampf“ in „Sozialistische Monatshefte“. Ponudbe z navedbo cene na Narodno socijalno zvezo v Ljubljani, Narodni dom.

Lep zaslužek se nudi spretnim in zanesljivim kolporterjem, posebnim invalidom kot postranski zaslužek. Oglasiti se je pri upravi Jugoslavije.

Za hišnika grem, če dobim stanovanje. Ponudbe pod „Vesten in marljiv“ na upravništvo.

Bonbone vsake vrste po zmernih cenah dobavlja redno tvrdka Fran Medica, Ljubljana, Tržaška cesta 4. Postrežba točna in solidna. 30-20

Vsem ženinom in nevestam priporočam da se pri nakupu pohištva oglašite v zalogi pohištva, Vido Bratovž v Ljubljani, Marije Terezije cesta 13 (Kolizej) in Stari trg 4. 16

Karbidne svetiljke in karbid razpošilja točno na drobno in debelo tvrdka Martin Sučenc v Konjicah na Stajerskem. 488 20-5

Išče se lokal za restavracijo, gostilno, kavarino ali v bližnji okolici. Ponudbe na g. Sojer Vekoslava, Hrenova ul. šteč. 17 v Ljubljani. 448 8-5

Specerijske stelaže, prodajalna miza (pudi), umivalna miza, decimalna in mala vaga se kupi. — Cenj. ponudbe na „Anončno pisarno Al. Matelič, Ljubljana, Kongresni trg 3/I. 449 5-5

Milo, 10 kg mila „Dob“ K 30- pošiljam po povzetju, zabojček poštnine prosto. Pri odjemu več originalnih zabojev, popust. Dalje nudim tudi večjo množino zelo dobrega masčobnega mila, ter nad 100 hektro hrastovih sodov. Tvrdka A. Kušan, Ljubljana, Karlovska cesta 15. 466 2

Cebule nad 1000 kg. se prodajo po zmerni ceni. Vprašanja na Franc Cerar, Stob-Domžale. 468 10-2

Za nočno službo sprejme **izurjeno**

vlagalko

„Zvezna tiskarna“ v Ljubljani, Stari trg 19.

Trda metrska drva

v celih vagonih se po ceni oddajajo. Pismene ponudbe pod „Redka prilika“ na upravništvo. 479 3-1

Lekarnika THIERRYJA v Pregradu (Hrvatsko).

— Angleška čudotvorna mast

hladi, čisti, mehča, izvleči tuje tvarine, prepreči zastupljanje krvi in napravlja operacije in amputacije nepotrebne.

Vpošilja samo proti predplačilu franko 486 K 8-80 za 1 dozo

tvornica lekarnarja Thierryja v Pregradu, Hrvatsko in glavna zaloga v Ljubljani lekarna R. Sušnik, Marijin trg šteč. 5.

500

gozdnih delavcev

za bosanske gozdove k veliki parni žagi se sprejme takoj v delo. Plača 20-30 K dnevno. Lastna aprovizacija. Orodje je po možnosti prinesiti s seboj. Voznina se plača. Oglašiti se je osebno vsak četrtek popoldne v našem uradu v Ljubljani, Stritarjeva ulica št. 3. Odhod v skupinah vsak petek iz Ljubljane.

Drž. posredovalnica za delo Osrednji urad v Ljubljani.

Živo apno, portland cement, zidno opeko

v celih vagonih dobavlja najceneje tvrdka 470 10-2

Valentin Urbančič, Ljubljana, Frančevo nabrežje šteč. 1.

Zavarovalna družba „FENIKS“

ZAVARUJE:

- proti škodam, ki nastanejo vsled požara ali strele, kakor tudi vsled gašenja, podiranja ali izpraznenja na hišnih in gospodarskih poslopih, tovarnah, strojih, pohištvi in premičninah vsake vrste, na zalogah blaga, živini, poljedelskih zalogah in orodju;
- proti škodam po požaru ali strelu na poljskih in travniških pridelkih v poslopih in kopicah. 483

Pojasnila dajejo in ponudbe sprejemajo:

Generalni zastop zavarovalne družbe „Feniks“

v LJUBLJANI, Sodna ulica št. 1,

in krajevni zastopniki.

Kupujem suhe gobe in dobre vreče

Prodajam kremo za čevlje

v kovinastih dozah, pol doze K 15-—, cela doza K 28-— za tucat, čevlje z lesenimi in usnatimi podplati, tržne torbice itd. Dalje izvrstno letošnje in lansko vino in razno domače žganje. 411 5

M. RANT, Kranj.

BUFET

v dramskem gledališču ima sedaj Čeh Vlastimir Šubrt, Gradišče 6.

Dosedanja prodajalka Nemka se je odslovila. Prosim sl. občinstvo, da bi posečalo bufet, ki je sedaj v slovenskih rokah. 452 3-1

Kupim vsako množino

jabolčnika

kakor tudi

jabolčnega kisa.

Ponudbe z navedbo množine in najnižje cene na Ljubljana 1., poštni predal šteč. 163. 420 30 5

Bencinmotor

22 HP, s 4 cilindri, transportabel, tvrdke Ganz & Co., se po ugodni ceni prodajo. Naslov pove I. Jugoslovanski anončni in informačni zavod Beseljak & Rožanc, Ljubljana, Frančevo nabrežje 5. 465 2 2

ADRIA

PECILNI PRAŠEK

F. ŠIBENIK

ADRIA - IZDELKI

LJUBLJANA

JE NAJBOLJI

ADRIA

PECILNI PRAŠEK

F. ŠIBENIK

ADRIA - IZDELKI

LJUBLJANA

JE NAJBOLJI

ADRIA

PECILNI PRAŠEK

F. ŠIBENIK

ADRIA - IZDELKI

LJUBLJANA

JE NAJBOLJI

ADRIA

PECILNI PRAŠEK

F. ŠIBENIK

ADRIA - IZDELKI

LJUBLJANA

JE NAJBOLJI

ADRIA

PECILNI PRAŠEK

F. ŠIBENIK

ADRIA - IZDELKI

LJUBLJANA

JE NAJBOLJI

ADRIA

PECILNI PRAŠEK

F. ŠIBENIK

ADRIA - IZDELKI

LJUBLJANA

JE NAJBOLJI

ADRIA

PECILNI PRAŠEK

Najboljši uspeh imajo oglasi v „Jugoslaviji“, ker je zelo razširjena in jo vsakdo rad čita!

Prodase nekdanja ljubljanska predilnica

Poslopje z obširnimi stavbišči leži tik glavnega kolodvora v Ljubljani. Prodajni pogoji se izvedo v Ljubljani pri Zadrugi centrali, Miklošičeva cesta šteč. 8.

Na debelo Prva kranjska vrvarna

zamore zopet postreči cenjene odjemalce z vrvarskim blagom

vse vrste, izdelano iz pristne dolge konoplje, kakor pred vojno. — Cena določena. — Zahtevajte cenik. Se priporoča Ivan N. Adamič, Ljubljana.

„Croatia“ v Zagrebu

svojo podružnico v Ljubljani, Marija Terezija c. 2

Kupuje gozdove, vsake vrste rezanega in okroglega lesa, drva, oglje i. t. d. po najvišjih dnevnih cenah. 491

Odvetnik

Dr. Vekoslav Kukovec

je zopet odprl svojo pisarno v Celju v lastni hiši v Šolski ulici št. 21 (prej slovenska gimnazija). 489

Hotel „Beli vol“ v Celju

priporoča cenj. gostom najboljša domača vina ter vsak čas topla in mrzla jedila kakor tudi popolnoma na novo urejene sobe za prenočišče.

Dragotin Bernardi, hotelir.

Čevlji tovarne

Peter Kozina & Ko.

iz najfinejšega ševro, boks in lakovega usnja z usnatimi podplati se dobe po dnevnih cenah. Trpežni zimski iz fine teletine z gumijastimi podplati po 159 14 K 85-— za moške, K 73-— za ženske. Vzalogi Ljubljana Breg.

Zavod za reklamo in snaženje Al. Matelič Ljubljana, Kongresni trg št. 3/I.

Mast, slaninu, suho meso i salamu (Braunšvajger)

razašiljem u sve krajeve Jugoslavije u poštanskim paketima od 20 kg po dnevni cijeni.

la kavin nadomjestak nepakovan K 5.50 po kg. la kavin nadomjestak u paketima 1/4 kg po K 6.50 po kg. Novac unapried ili 50% kapare, ostatak uz pouzeće. Pakovanje (Sanduk) računam K 9.—, a poštarinu K 4.20. Kupci, koji lično dogju, mogu slobodno iz mjesta kao i preko granice Hrvatske svaku količino sa sobom poneti. 295 20 15

J. Gigović, tvornica suhomesnate robe i masti, Nova Gradiška, Slavonija.